

[Kristen Amby.]

til Anmeldelse af et nyt Parti, synes jeg, at Bestemmelsen om, at der skal 60 000 Vælgere til Anmeldelse af et nyt Parti, er simpelthen urimelig — den ikke bare føles urimelig i Forhold til, hvad vi historisk har kendt. Heller ikke vi er Tilhængere af udbredt politisk Sektdannelse, ingenlunde; vi har noget svært ved at forstaa — det er vel, fordi vi er saa frisindede inden for vor Gruppe —, at man har saa vanskeligt ved at finde sig til Rette, stort set, inden for de gamle historiske Partier. Vi ved jo meget vel, at der, selv om andre Partier er bedre til at lukke Uenigheden inde, ogsaa i de Partier findes højst forskellige Anskuelser. Men det er een Ting, at vi har denne Mening; noget andet er, at vi ikke vil være med til næsten at hindre, at en ny Bevægelse i Befolkningen skal kunne faa politisk Udtryk, og det er vi overbevist om, at Kravet om de 60 000 vil betyde.

Selve Forholdstalsvalgmaaden bygger jo paa, at Anskuelser, der har Styrke til Repræsentation, ogsaa skal have Mulighed for at blive repræsenteret. Vi mener derfor, at man paa dette Punkt kan gaa to Veje. Enten kan man, hvis man i 1920 mente, at Tallet 10 000 var det rigtige — og det maa man jo have ment —, i Dag kræve, at dette Tal maa suppleres op med den Forøgelse af Vælgergennemsnittet, der har fundet Sted, og det vil ogsaa sige, at man skal op i Nærheden af 15 000. Eller man kunde — hvad jeg maaske vilde synes var det rigtigste — sige, at for at anmelde et nyt Parti udkræves der saa mange Stemmer, som et Mandat gennemsnitlig kostede i hele Landet ved det sidst afholdte Valg. Det kunde der ogsaa være en vis Mening i. Vi kunde meget vel tiltræde den Betragtning, at et Parti, der saaledes har anmeldt sig for at faa Del i Tillægsmandaterne — hvis man bygger paa denne Valglovs Forudsætninger, og det maa man jo —, skal opnaa et Stemmetal Landet over, der svarer til mindst 3 Mandater. Det betyder ikke Udelukkelse. Man skal arbejde sig organisk op; men er der en saadan Eruption i en Bevægelse, at man paa een Gang, naar man først er anmeldt, kan fremskaffe, for Tiden altsaa 45 000—50 000 Stemmer, saa bliver man ogsaa repræsenteret. At dette skal til, synes vi til Gengæld ogsaa er rimeligt.

Den anden Ændring gaar ud paa, at der skal flyttes 4 Mandater, eller rettere at Hovedstaden skal have 4 Mandater mere, hvoraf det ene er et nyt Mandat; af de øvrige 3 Mandater skal 2 tages fra Jylland og eet fra Øerne. Jeg maa gaa ud fra, at det

er et Resultat, man er kommet til paa Grundlag af Folketallet i 1911 og Vælgertallet i 1910. Vi finder ikke, at dette Udgangspunkt er rimeligt. Vi finder, at man simpelt hen burde tage sit Udgangspunkt i Forholdene i 1920. Naar man betænker, at Valgloven af 1915 baade af det nuværende Regeringsparti og af Det radikale Venstre opfattedes som saa uretfærdig, at man ikke vilde gaa til Valg paa den, førend Ændringen blev gennemført, og derefter sammen med vort Parti gennemførte 1920-Valgloven, maa vi have Lov til at gaa ud fra, at det da givne Udgangspunkt med Hensyn til Folketal, Vælgertal og Areal var rigtigt. Hvis man gør det, hvis man gaar ud fra dette 1920-Grundlag og tager Hensyn til de Forskydninger, der er sket siden, ser de saaledes ud: den gennemsnitlige Befolkningstilvækst er godt 54 pCt., lidt under i Jylland og lidt over i København, og paa Øerne ligger det omtrent paa Procenten. Det vil sige, at efter den Beregning, vi har foretaget, skulde Jylland afgive 1 af sine 73 Mandater til København, hvis vi regner med 148 Mandater; København vilde faa 25 Mandater, medens Øerne fortsat vilde beholde deres 51 Mandater.

Den tredje principielle Ændring vedrører Forholdet mellem Tillægs- og Kredsmandater, hvor man altsaa gaar ned til 105 Kredsmandater i Stedet for 117 og tilsvarende op med Tillægsmandaterne. Meningen hermed er givet den at skabe den forholdsmæssige Retfærdighed, som er Lovforslagets Hensigt. Jeg vil ikke benægte, at dette sker, det sker rent automatisk. Mit Parti mener imidlertid desuagtet, at Lovforslaget maa undergaa væsentlige Ændringer, ikke saaledes, at man skulde bringe den forholdsmæssige Repræsentation i Fare; den vil — det er selvfølgelig — ogsaa vi fastholde, men vi vil ikke tilsidesætte den Bestemmelse i Grundloven, der kræver, at de tyndt befolkede, vidtstrakte Omraader skal tilgodeses med en forholdsmæssig større Repræsentation end de tætbefolkede. Men det er netop, hvad Regeringsforslaget gør. De Udregninger, der følger med Lovforslagets Bemærkninger, viser, at f. Eks. Stemmegennemsnittet for et københavnsk Mandat ved 1947-Valget for alle de københavnske Storkredses Vedkommende ligger betydeligt under f. Eks. Sorø og Præstø Amters Mandater. Det er altsaa stemmemæssigt billigere efter Lovforslaget at faa et Mandat i København end ude i to Amters paa Sjælland. I Østre Storkreds, den tættest befolkede Kreds herinde, vil man saaledes faa et Mandat for godt 16 000 Stemmer, medens